

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. VI. Forma ordinaria Confirmationis est hæc: Signo te signô crucis, & confirmo te Chrismate salutis in nomine Patris, & Filij, & Spiritûs sancti.
Valer forma Græcorum: Signaculum doni Spiritûs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

116. Cæterum quis dubitet valituram Confirmationem, si Episcopus carens volâ manus, aut manum studio contrahens solo tangat pollice? An forsitan non incurrit censuram Can. *Si quis suadente diabolo*. 17. q. 4. qui percutit clericum instrumento? Nemo ambigit incurere. Ut quid, cum jus requirat violentam manuum injectionem, ibi: *Quod in Clericum vel Monachum violentas manus iniecerit?*

Respondes; quia percussio medio instrumento est injectio manuum. Assentior: sed inquiri cur simili ratione unctio medio instrumento non possit dici manuum impositio? Quia, inquis, communis praxis & sensus Doctorum ita intelligit violentam manuum injectionem in Can. prælegato, secus impositionem manuum in Sacramento Confirmationis.

117. Sed contra; etiam praxis postulat tactum immediatum pollicis, & tamen non propterea est essentialis. Profecto sola praxis non potest esse signum sufficiens absoluta necessitate; quippe etiam illa communiter practicantur, nisi occurrat casus necessitatis, quæ tantummodo necessaria sunt necessitate præcepti. Quod si occurreret casus urgens chrismationem mediante instrumento, quis scit an Ecclesia eam non practicaret? Ergo sub judice maneat illis: quia casus metaphysicus.

Ad alia magis necessaria propero. Et quid magis necessarium quam forma Sacramenti? Pro hac ergo ponitur

CONCLUSIO VI.

Forma ordinaria Confirmationis est hæc: *Signo te signo crucis, & confirmo te Chrismate salutis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Valet forma Græcorum: *Signaculum doni Spiritus sancti.* Quidni & ista: *Confirmo te?*

118. Forma ordinaria est totius Ecclesie Latine usque recepta: Florent. Clemens VIII.

Forma ordinaria (quis Catholicus ambigit an sufficiens?) eisdem verbis exprimitur in Concilio Florentino, & ex illo præscribitur in Pontificali Romano à Clemente VIII. atque à tota Ecclesia Latina usu est recepta. Solum controuertitur ac disputatur inter DD. Catholicos, an omnia in ea posita sint essentialia, ita ut si aliquid eorum in se, & in æquivalenti

omitteretur, forma foret invalida.

Dico: *Et in æquivalenti*; quia certum est non omnia illa verba in specie requiri ad valorem, quamvis bene ex præcepto. Quod insinuat Scotus supra num. 2. ibi: *Forma est talis: Signo, vel configno te signo crucis, confirmo te Chrismate salutis, vel sanctificationis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*

Neque variatio videtur semper notabilis, adeoque mortalis contra præceptum Ecclesiasticum; sed tunc maxime, quando reddit Sacramentum dubium, aut certe in Ecclesia Latina assumitur forma Græcorum, vide disput. præced. sect. 2. conclus. 1. Ubi de forma Baptismi usitata in Ecclesia Græca: *Baptizatur, vel, baptizetur servus Christi* &c. quæ secundum Concilium Florentinum æquivalere formæ Latinorum: *Ego te baptizo* &c.

Ex quo colligo hanc formam Confirmationis: *Consignatur, vel, consignetur servus Christi signo crucis, & confirmetur Chrismate salutis* &c. proculdubio æquivalere formæ ordinariæ, exprimit quippe personam confirmandam, actum ministri ut ab eo procedentem, & cætera necessaria; nihilominus graviter peccaret, qui eâ uteretur, ubi non est usitata; sicuti loco jam citato docuimus de eo, qui in Ecclesia Latina baptizaret hæc formâ: *Baptizatur servus Christi* &c. utique propter ejus notabilem in modo significandi diversitatem.

Aliud esset si loco, *Signo*, dicitur, *Consigno*, aut loco, *Salutis, Sanctificationis*; vel si omittatur *ly, Et*, positum inter *ly Crucis*, & *ly Confirmo*.

Sed veniamus ad principalem controuersiam, cujus decisionem, suppositâ veritate secundæ & tertie partis Conclusionis, nemo poterit ignorare.

Probatum itaque secunda pars; quia nec in ipso Concilio Florentino (ubi tamen fuit pax inita inter Ecclesiam Latinam & Græcam, & quæstiones compositæ) ulla fuit disputatio de forma Confirmationis, ejusque valore, cum tamen in alijs minoribus rebus fuerit disceptatio; quæsitum si quidem fuit, cur eorum Presbyteri confirmarent; & statutum ut soli Episcopi Chrisma conficerent.

Præterea Clemens VIII. in brevi quadam instructione ad reformandos abusus Græcorum, prohibet ne ministretur à Presbyteris, & ordinat reconfirmationem eorum, de quibus dubitabatur, an essent ab Episcopis confirmati. Ergo supponit non esse reconfirmandos illos, qui erant ab Episcopis confirmati, adeoque formam eorum legitimi-

Non omnia tamen verba in specie requiruntur ad valorem.

Scotus.

118.

Sufficit quod æquivalentiam secundum significationem.

119.

Unde valet forma Græcorum;

119. Unde valet forma Græcorum;

Quia in Florentino nulla fuit de forma disceptatio,

Clemens VIII.

legitimam. Praescribit autem formam confu-
erant Latinorum, quia à Latinis debe-
bant reconfirmari.

Dices; unde constat Græcos non fuisse
ufos formâ ordinariâ; sed illâ, quæ ponit-
ur in Conclusionè? Respondeo ex II. Syn-
odo Oecumenica, scilicet Constantino-
politana I. de qua Bessarion Cardinalis,
qui interfuit Concilio Florentino Tract.
de Euch. Sacramento sic ait: *Nostri verò
(id est, Græci) ut multa alia, quæ primum
apud nos ortum habuerunt propter calamitates
temporum perdidere, ita etiam horum rituum
(agit de verbis quibus Latini conficiunt
Eucharistiam) sunt obliti, quod manifestum
fiet, si quis ad Chrifti Sacramentum mentem
conuerterit.*

Etenim 2. Oecumenica Synodus verba, quæ
sacrum Chrifti perficiunt (id est, cum chris-
mate seu unctione ejus perficiunt Sacra-
mentum) tradens in 7. Canone ita inquit:
Signantes, hoc est, sanctissimo chrismate eos
chrisantes, dicimus: Signaculum doni Spi-
ritus sancti. Et hæc verba secundum eos, hoc
Chrifti Sacramentum perficiunt. Hoc idem
in cæteris diligens investigator inueniet. Hæc-
tenus Bessarion, quo ceterè nullus melius cal-
lere poterat ea, quæ fiebant in Ecclesia
orientali circa Sacramentorum administra-
tionem.

Respondent aliqui Primò; antiquos Pat-
res non semper integram formam expres-
sisse, ut disertis verbis docet Innoc. I. Epist.
1. ad Decentium cap. 3. in fine. Verba verò
(Sacramenti Confirmationis) dicere non
possum, ne magis prodere videar, quam ad con-
sultationem respondere.

Hæc tamen solutio, inquit Pontius su-
pra parte 2. c. 7. n. 7. ridicula est; quam-
vis enim veteres Patres silerent ea, quæ ad
sacra myseria fidei pertinent, cum vel ad
populum loquebantur, & concionabantur
propter Gentiles & Catechumenos, qui
interesse permittebantur; vel quando ad rei
propositæ explicationem necessarium non
erat, ut in Epist. Innoc. qui solum interro-
gatus fuerat de ministro Sacramenti, solusne
esset Episcopus, an etiam Presbyter; id ta-
men nulla ratione dici potest, quando ex
professo traditur ejus materia & forma,
prout fiebat in prædicto Concilio, decer-
nente hæreticos reconciliandos fore per Sa-
cramentum Confirmationis, quod ipsi ne-
gabant, & omittebant. Oportuit ergo distin-
ctè ponere, quæ ad legitimè ministrandam
Confirmationem judicabantur necessaria.
Et sanè cur potius tacuisset verba aliqua
formæ, quam partes inungendas, quas ta-
men omnes enumerat? Hinc

Respondent Secundò; Canones illos
non esse approbatos ab Ecclesia, ut patet ex
Greg. lib. 6. Epist. 31. ibi: *Canones Constam-
tinopolitani Concilij Eudoxianos damnant, sed
quis fuerit eorum auctor Eudoxius, minime de-
cunt. Romana autem Ecclesia eosdem Canones,
vel gesta Synodi illius, hætenus non habet, neque
accipimus &c.*

Sed contra; quod isto canone 7. statu-
tum est; antea erat ordinatum in Concil.
Laod. c. 7. Arelat. I. can. 8. & Arelat. II.
can. 17. & ab Eusebio Papa Epist. 3. circa
finem; & postea idem statuit Leo I. Epi-
stolâ 36. Basilius in Epistola canonica ad
Amphilochium; & meminisse ejusdem con-
suetudinis apud Græcos receptæ Greg. lib.
9. Epist. 61. Ita Pontius supra n. 8.

Lego receptionem hæreticorum per Sa-
cramentum Confirmationis; sed ubi forma:
Signaculum doni Spiritus sancti? Nullibi eam
reperio, præterquam in antiquissimis libris,
& Euchologijs ante multos annos confici-
ptis, quando nondum exortum erat schisma
Ecclesiæ orientalis; & hodie continetur in
Euchologio recusò sub Urban. VIII. poli-
quam examinatum fuit à nova congrega-
tione Cardinalium ad hunc finem erectâ.

Cæterum Canones Concilij Constanti-
nopolitani approbavit sexta Synodus, ut
refertur c. 7. dist. 16. ibi: *Confirmamus &
cæteros sanctorum Canones & Synodos id est Ni-
cænam &c. Constantinopolitanam &c.*

Et cap. sequenti eadem dist. ex Diurno
libro hæc transcribitur professio Romani
Pontificis. *Sancta octo universalis Concilia,
id est, primum Nicænum, secundum Constanti-
nopolitanum &c. usque ad unum apicem inuo-
lata servare & pari honore & veneratione digna
habere, & quæ prædicauerunt & statuerunt mo-
dis omnibus sequi, & prædicare; quæq; condem-
nauerunt, ore & corde condemnare profiteri.*

Adde Leonem IV. in Epistola ad Episc-
copos Britanniæ, & refertur dist. 20. c. 1.
Quibus, inquit, in omnibus Ecclesiasticis iu-
dicij, sunt Canones Apostolorum, Nicæ-
norum &c. Constantinopolitanorum &c. Ipsi om-
nino sunt, & per quos iudicant Episcopi, & per
quos Episcopi simul iudicantur, & Clerici.

Quod ergo dixit Gregorius intelligen-
dum est de can. 5. in quo statuitur, Sedem
Constantinopolitanam esse secundam post
Romanam, & cæteris præferendam: quem
Canonem non recepit Ecclesia, ut constat
ex Epistola Leonis I. ad Anatholium; ex
duabus Epistolis Leonis VIII. vulgò IX.
adversus Michælem; & ex Epistola Nicol.
I. Proposueramus. ad Mich. Imperatorem.
Baronius tom. 4. ad annum 393. num. 14.
existimat, & non sine fundamento, eum
canonem

120.
Cùm tamen fuerint usi formâ in conclusione posita.
Bessarion.

Utr constet ex secunda Synodo Oecumenica?

121.
Nec refert quod antiqui Patres non semper expresserint formam integram.
Innoc. I.

Hoc enim fastebant in concionibus.

122.
Aliaque in-
plicita in-
dicitur Ch-
notionem
est. Greg. IX.

Forma Or-
tionem ha-
bentem in
antiquissimis
libris

123.
Et Cæcili-
Concilio
Concilio
pop. facti
VI. Synodo
approbati

Et Leon-
IV.

Gregorius
interpre-
tatur de
Canonem
quædam

Leo I.
Leo VIII.

Baronius

Sect. I. De Essentia Confirmat. Concl. 6. 451

canonem adscitium, & insertum Canonibus hujus Synodi.

Ut ut sit de isto Canone, ex reprobatione unius, malè inferitur reprobatio omnium. Et ut essent omnes reprobat, pro valore illius formæ sufficere deberet, quòd, ut mox dixi, relicta sit in Euchologio Græcorum de novo jussu Urbani VIII. reviso, & reimpresso.

Et hæc quidem pro veritate formæ Græcorum, quæ cum in substantia nequeat discrepare à forma ordinaria seu Latiorum, ostendo illas æquivalere. Utraque quippe exprimit actum, qui per ipsum ministrum exercetur, cum sanctæ Trinitatis invocatione, vel per nomina Patris, Filij, & Spiritus sancti, ut in forma ordinaria, vel per ly Spiritus sancti, ut in forma Græcorum, in quo implicitè continetur tota Trinitas, ut videre poteris disp. præcedenti Sect. 2. Concl. 4.

At inquires quomodo in forma Græcorum exprimitur actus, qui per ministrum exercetur, sive actio ministri & suscipiens, cum sit oratio imperfecta, sive non significativa defectu verbi.

Respondeo, secundum proprietatem Græci sermonis, præsertim in propositionibus prædicis, subintelligi debere ly Est, aut ly Donatur, vel, Do tibi, ut sensus sit: Hoc quod tibi do est signaculum domi Spiritus sancti. Vel brevius: Est signaculum domi Spiritus sancti, seu quod in idem redit: Do tibi signaculum &c. Sicuti synonyma sunt: Hic est liber tuus, prolatum ab eo, qui habet potestatem dandi, &c. Do tibi hunc librum.

Et verò implicat signaculum, & donum, ubi non est signans, & qui signatur, donans, & cui donatur. Ergo in his duobus verbis, Signaculum domi, implicitè continetur minister, ejus actio, & suscipiens; addo effectum, robur nempe ad fortiter consistendam fidem, quod est speciale donum Spiritus sancti.

Porrò hunc modum loquendi non esse inusitatum, etiam apud Latinos, patet ex his locutionibus: Lumen Christi; Gloria in excelsis Deo; Gloria Patri, & Filio, & Spiritus sancto; Benedictio, claritas & sapientia, honor, virtus & fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum, amen. Et pluribus alijs, in quibus subintelligitur ly Est aut simile verbum.

Unde Luc. 22. v. 20. ubi Latinus interpretes vertit: Hic est calix novum testamentum in sanguine meo. In Græco legitur: Hic calix novum testamentum omisso ly Est. Similiter ubi Exod. 24. n. 8. legitur: Hic est sanguis fœderis, quod pepigit nobiscum Dominus &c. Apostolus ad Hebræos 9. v. 20.

retulit sine verbo substantivo: Hic sanguis Hebr. 9. testamenti, quod mandavit ad vos Deus.

Si ergo Lucas formam consecrationis Calicis sine verbo protulit, & illa valida est, inquit Bas. Pontius parte 2. c. 7. §. Similis modus loquendi in fine, quid miramur si valeat hæc forma Confirmationis: Signaculum domi Spiritus sancti? Per quam Patres Concilij Constantinopolitani unà cum opere, quod faciebant, id est, chrismatione, sive unctione externi Chrismatis, significare volebant, & actu significabant totum, quod solis verbis magis expressè & explicitè significat Ecclesia latina dicendo: Signo te signo crucis, & confirmo te Chrismate salutis &c. Enimverò si quis dicat pauperi porrigendo manum: En nummum, eo ipso intelligitur eum dare.

Confirmantur jam dicta ex alia forma, quæ legitur usus S. Sylvester in Confirmatione Constantini Magni, quam ipse Imperator in edicto suo (quod habetur tom. 1. Concil. post Concil. Roman. II. sub Sylvestro) refert his verbis: Levatoq; me de venerabili fonte, induit vestibus candidis, septiformis gratia sancti Spiritus consignationem adhibuit beati Chrismatis unctione, & vexillum sanctæ Crucis in mea fronte livitū dicens: Signet te Deus sigillo fidei sue, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, in consignatione fidei.

Dicam autem cum aliquibus Imperatorem in suo edicto non retulisse distinctè omnia, quæ in ejus Confirmatione gesta sunt, adeoque partem formæ omisit? Certè hæc potius fuga est, ubi non est fugiendum, quàm apprensus solutio, cum minutissima quæque alia recenscat, quæ in, & ante Baptismum fieri solent, ut exorcismum, catechismum, benedictionem fontis, trinam merfonem, vestem candidam, & similia. Porrò licet hoc edictum in his, quæ habet de primatu Romanæ Sedis, & Patriarchali dignitate Constantinopolitana, à Græcis videatur corruptum: at in alijs communi calculo censetur legitimum & incorruptum.

Cæterum quomodo intelligenda sit hæc forma: Signet te Deus &c. quæ apparet esse deprecatoria facilè colliges ex dictis disp. præced. sect. 2. conclus. 2. de simili forma Baptismi: Baptizet te Christus. Nonne desiderium efficax exprimi potest tum indicando, tum imperando, tum optando?

Et eadem verba (ut rectè advertit Pontius supra §. Quod satis declarat) in diversis circumstantijs prolata, diversa significant, v. g. si sint in hoc cumulo libri diversorum dominorum, Petro cupienti scire, quinam

Et reperitur in formâ consecrationis Calicis, Bas. Pont.

126.

Et confirmatur ex forma quam refert Constantinus Magnus,

Dicere quòd Imperator refertat diminuatam formam est effugere difficultatem,

127. Qualiter dicta forma sit intelligenda, colligitur ex dictis,

124. Offenditur forma Græcorum æquivalere cum ordinaria Latiorum,

In qua secundum proprietatem sermonum apud Græcos exprimitur actio ministri & ipse suscipiens

Implicitè in verbo Signaculum domi

125. Qui modus loquendi nequidem est apud Latinos inusitatus,

Luc. 22.

Exod. 24.

quinam sint sui, dicam ego; Iste liber est tuus, non indico, me illi donare librum: at si omnes illi essent mei, eisdem planè verbis significo me illi donare librum. Item si quis à Rege potestatem haberet, vel supplicio afficiendi; vel liberos dimittendi reos: si alicui diceret, Princeps remittis tibi supplicium, apud eos, qui eam potestatem noverunt, idem est ac si diceret: Ego nomine Principis remitto tibi supplicium.

Cùm ergo certum sit, suppositâ institutione Christi, ministros habere potestatem à Deo conferendi gratiam per Sacramenta, idem est dicere, Consignet te Deus, ac dicere; Ego te consigno potestate acceptâ in nomine Patris &c. Vel: Deus te consignet per me eius ministrum. Vel, per sigillum, quod tibi imprimo in nomine Patris &c. Haecenus Pontius.

Et quis scit quare dixerit D. Aug. lib. 15. de Trinit. c. 26. Neque enim aliquis discipulorum eius (Christi) dedit Spiritum sanctum. Orabant quippe ut veniret in eos, quibus manum imponebant, non ipsi eum dabant (principaliter, bene ministerialiter) Quem morem in suis Praepositis etiam nunc servat Ecclesia?

Unde Act. 8. v. 15. Petrus, & Joannes cùm venissent Samariam oraverunt pro ipsis (Samaritanis) ut acciperent Spiritum sanctum. Quod licet plerique explicent de oratione dispositiva ad debitam Sacramenti susceptionem, haud equidem perspicio, quin possit intelligi de modo quo Apostoli ministrabant hoc Sacramentum vel in re, vel æquivalenter & dispensativè.

Neque ab hoc modo abhorret D. Ambros. lib. 3. de Sacramentis c. 2. ubi in principio sic ait: Sequitur spiritale signaculum, quod audistis hodie legi, quia post fontem superest ut perfectio fiat, quando ad invocationem (quam aliquis interpretari posset, deprecatoriam) Sacerdotis, Spiritus sanctus infunditur, Spiritus Sapientiae & intellectus &c.

Quæ cùm ita sint, quis quæso vel mediocriter rem intropiciens non facillimè possit discernere, & digito quasi demonstrare, quænam verba ex illis, quibus constat forma ordinaria hujus Sacramenti, sint essentialia, & quæ non?

Atque imprimis verbum indicativi modi non esse necessarium necessitate Sacramenti, omnes pariter admittunt. Idem dicere debent de ly signò crucis, & ly Christmate salutis, quicumque docent valere formam Græcorum.

Quamquam existimem illa verba concurrere ad effectum Sacramenti, quando explicitè ponuntur, antequam verba essentialia sunt prolata; cùm in ipsis implicite

contineantur, puta in verbo, Signo, aut Confirmo, modificato per actum exercitum.

Certè ignoro quare necessitate Sacramenti magis in forma Confirmationis deberet exprimi materia remota per ly Christmate salutis, quàm in forma Baptismatis, aut Extremæ Unctionis, dicendo: Ego te baptizo in aqua, Vel: Per istam sanctam unctionem olei.

Respondent Adversarii; quia ly Baptizo, per se satis significat abluitionem aquæ, & similiter ly Unctio, unctionem olei: quia ablutio communiter fit in aqua, & unctio in simplici oleo: qui autem dicit: Confirmo te, non significat ex vi verborum quòd Christmate confirmet.

Contra: etsi communiter ablutio fiat in aqua & unctio in simplici oleo, attamen si fieret ablutio in vino, & unctio in alio unguento, adhuc verè diceretur: Ego te baptizo, &: Per istam sanctam unctionem, ergo præcisè ex vi verborum non significatur determinatè aqua & oleum.

Non tango validam esse hanc formam Sacramenti Extremæ Unctionis (de qua suo loco) Pater sancte, medice animarum & corporum sana hunc servum tuum à morbo corporis & anime, quo detinetur. Ubi nulla mentio unctionis vel olei.

Quid clariùs quàm materiam Sacramenti Ordinis Sacerdotalis neutiquam exprimi in ejus forma? Materia secundùm Florent. in decreto Eugenij est portio calicis cum vino, & patenæ cum pane: Forma autem: Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis & mortuis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Num sacrificium ex vi verbi magis significat panem & vinum, quàm aliam quamlibet materiam, quæ eodem modo posset offerri, si Christo ita placuisset?

Sed quid sciendum de geminato verbo Signo, &, Confirmo? Judico alterum sufficere cum Pontio supra c. ultimo n. 7. & alijs ab ipso citatis, si vera est ultima pars Conclusionis (de qua statim) quippe in forma Græcorum non ponitur ly Confirmo, & in forma, quæ traditur ab antiquo ordinario Romano tacetur ly Signo. Quamvis enim à parte rei non sint synonyma, in præsentem tamen pro eodem sumuntur & solum differunt, quòd unum magis explicitè significet robur, quod per Crucem accipitur ad eam non erubescendam, quàm aliud.

Restat explicita invocatio SS. Trinitatis per nomina Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, & hanc quæque non esse essentialem manifestè

S. August.

Act. 8.

S. Ambros.

128.

Non verbum indicativi modi,

Neque ly Signò crucis & Christmate salutis,

Cum verbo istis non imponitur materia remota.

129.

Quæ non determinat in Baptismo.

Neque hoc crucem per se significat.

130. Substantia bene significat.

131. Neque hoc essentialiter est materia remota.

festè probat forma Græcorum. Dicere namque unam & eandem invocationem explicitam SS. Trinitatis fuisse apud Græcos finem formæ Baptismatis, & initium formæ Confirmationis hoc modo: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Signaculum domi Spiritus Sancti*, quam habet apparentiam veri?

Etenim Synodus Constantinopolitana (de qua supra) can. 7. ubi traditur illa forma: *Signaculum domi Spiritus Sancti*, Arianos & alios hereticos, quos ibi enumerat, transire volentes ad veram Catholicam Ecclesiam, recipit per solum Sacramentum Confirmationis.

Et quid erat opus exprimere Spiritum sanctum in fine formæ, si in principio erat expressus cum Patre & Filio?

Nec obstat quòd in Baptismo requiratur; siquidem id concorditer omnes docent, & Florentinum distinguens inter verba essentialia, & non essentialia, in utraque forma tam Græca, quam Latina, illa exprimit.

Et quamquam eadem reponat in forma Confirmationis, non tamen ut certò essentialia, cum inter essentialia, & non essentialia ibi non discernat: & aliunde constet sine illis Sacramentum hoc administrari in Ecclesia Græca.

Accedit, quòd idem Concilium eadem verba præscribat in forma Sacramenti Ordinationis, quo tamen non obstante omnes docent Ordinem absque illis valere.

De cætero magis congruum fuit in uno exprimere, quam in alio; quia in Baptismo fit prima & expressa professio externa fidei, quæ pro primario objecto habet Deum unum, & trinum, utpotè qui sit radix & fundamentum omnium aliorum mysteriorum fidei: Confirmatio autem robur tribuit ad universam fidem publicè, cum opus fuerit, propugnandam, quòd appropriatur Spiritui sancto, qui propterea dicitur specialiter dari per hoc Sacramentum; ideoque satis erat, si ejus mentio fieret, in quo tamen implicite tota Trinitas intelligitur, ut alibi explicavimus.

Habes lector verba non essentialia, vide quæ remaneant, & nobiscum interroga; Quidni hæc forma valeat: *Confirmo te?*

Respondet aliquis; quia non exprimitur causa principalis effectus, saltem per *ly Spiritus sanctus*, prout fit in forma Græcorum; quin & in antiquo Ordine Romano, in quo maxime fundatur ultima pars Conclusionis, sive valor illius formæ, expressè invocatur Sancta Trinitas per nomina *Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*.

Sic quippe legitur in illo libro, qui antiquissimus est, & refert omnes ceremonias & ritus servandos in officijs Ecclesiasticis, & administratione Sacramentorum (habetur tomo 8. Bibliot. Patrum in fine) sic, inquam, scriptum reperitur *Tit. Item ordo de Sabbato sancto in die: in oratione, quæ sequitur depositionem cerei benedicti in fontem, Oratione expletâ interrogantibus Diaconibus nomina singulorum, Pontifex tincto pollice in Chrismate faciat Crucem in frontibus singulorum, ita dicendo: Confirmo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.*

Pontius supra ca. 7. legit: *Confirmo te &c.* verum *ly Te*, vel omnium est errore typographico in volumine quod ego inspexi, vel ipse de suo addidit: saltem Trinitas expressè invocatur. Quocirca non videtur improbabile hoc Sacramentum essentialiter exigere in sua forma expressionem causæ principalis vel per *ly Spiritus sanctus*, ut in forma Græcorum, vel per *ly Deus*, ut in forma Silvestrina, vel certè per nomina *Patris & Filij, & Spiritus Sancti*, ut in forma ordinaria.

E quidem nec hoc aliquibus probatur necessarium, cum in alijs Sacramentis id non requiratur, ut patet in Matrimonio, imò & in Sacramento Pœnitentiæ, ubi sufficit secundum omnes: *Ego te absolvo à peccatis tuis*. Quare ergo similiter non sufficeret in hoc Sacramento: *Signo, aut, confirmo te?* Quippe etiam in omni Ecclesia invocatur Trinitas in forma absolutionis.

Solum obstat videtur communis sensus DD. at sicut ille fallit in explicita invocatione SS. Trinitatis per nomina *Patris & Filij, & Spiritus Sancti*, ita etiam non est infallibilis in expressione causæ principalis. Quid ergo? Non video quò argumento efficaciter possit evinci invaliditas hujus formæ: *Confirmo te.*

Quid si dicam, valete hanc solam Vocem: *Confirmo?* Sanè liber iste, qui inscribitur Ordo Romanus, vel nihil probat, utpotè apocryphus & mutilus, ut aliqui respondent; utique non consonans usuj Romanæ Ecclesiæ, & communi sensui DD. vel si authenticus & integer (ut probabilis est) secundum usum illius temporis, clarè demonstrat *ly Confirmo* sufficere.

Elige quod placet; sed utere semper formâ ordinariâ, ne notabiliter eam immutando, graviter pecces contra receptam consuetudinem Ecclesiæ, in qua Sacramentum administras.

Hic finis esset primæ sectionis, nisi curiosus quispiam Theologus à me quæreret; num etiam Apostoli in primitiva Ecclesia

Eslo in baptismo requiritur

Quia in uno est magis congruum exprimere quam in alio

133. Ex quibus colligitur hæc verba sufficere Confirmo te.

Pontius

133. Neque videtur necessarium in forma exprimere causam principalem effectus.

Licet communi sensui sit sentiant DD.

134. Imò qui dicitur hæc vocem confirmo pro se sufficere.

Non convincitur.

Quæ non deficiunt in Baptismo. Et in hoc Sacramento. Quod non obstat. Et in hoc Sacramento. Quod non obstat.

usi fuerint materia & forma jam explicatis, an verò nudâ manuum impositione? Cui curiositati volens satisfacere, nolens tamen haberi aut videri curiosus, coronidis loco sit hæc

CONCLUSIO VII.

Nec ratio nec auctoritas vincit Apostolos aliquando confirmasse per nudam manuum impositionem.

Quæ enim esset ista ratio? An fortasè paupertas Apostolorum, quæ prohibuit emptionem balsami, utpotè, quia rarum, carum? Sed hæc ratio nullius est considerationis. Nam, præterquam quòd Christus in ultima cœna consecraverit Chrisma, & Apostolis modum conficiendi illud ex oleo & balsamo tradiderit, ut supra diximus ex Fabiano Epistolâ 2.

Certum est ex Act. 4. cap. primos Christianos omnes suas facultates vendidisse, & posuisse ante pedes Apostolorum. Quid enim dicit Scriptura v. 34. Neque enim, quisquam egens erat inter illos. Quorquot enim possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant præterea eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Sequitur: Dividebatur autem singulis prout cuique opus erat.

Dividebatur, inquam, sed à quibus? Indubie ab Apostolis. Et existimabimus eos tam parùm sollicitos fuisse, aut facultates fidelium tam tennes, ut non ante omnia ex illis sibi providerent de necessarijs ad Sacramentorum administrationem, v. g. modicâ quantitate balsami? Nefas sit hoc cogitare, supposito quòd Chrisma pro illo tempore fuerit materia necessaria.

Accedit abundantia balsami in Palæstina, quam testatam reliquit D. Hier. ad c. 27. Ezech. his verbis: Dicitur autem quibus terra Iudæa, quæ nunc appellatur Palæstina, abundet copijs, frumento, balsamo &c. Et Greg. Magnus in c. 1. Cant. in Vineis Engaddi dicit balsamum exitisse. In Engaddi, inquit, gignitur balsamum &c. Unde ergo tanta caritas in terra, ubi nascebatur? Et quæ tanta paupertas Apostolorum, aut ex quo tam modicæ illis pecuniæ, ut non sufficerent modicæ quantitati balsami in ipsa Palæstina?

Nec majoris ponderis est secunda ratio: Conveniebat, inquiunt, dignitati Apostolorum, ut faciliori & excellentiori modo conferrent Spiritum sanctum: præsertim

cùm esset ingens multitudo eorum, qui convertebantur.

Sed numquid etiam congruum erat ut faciliori & excellentiori modo conferrent remissionem peccatorum? Quis propterea docet Apostolos vel baptizasse, vel absolvisse absque materia & forma à Christo determinatis? Et siquidem aliquando baptizaverint ex privilegio in nomine solius Christi, nisi Scripturâ expressè attestante, nemo id assereret: quin & Scripturam, alioquin satis claram, multi ita interpretantur, ut doceant Apostolos semper baptizasse in aqua cum explicita invocatione SS. Trinitatis, cùm tamen non esset minor multitudo baptizandorum, quàm confirmandorum.

De Ordinatione autem quid? Non legitur Apostolos umquam ordinasse sine signo sensibili reali & vocali, non quidem traditione libri Evangeliorum, utpotè qui nondùm conscriptus erat, sed aliâ ceremoniâ ab Ecclesia pro tunc determinatâ ad significandam potestatem, quæ per Ordinem hunc vel illum conferebatur. Quo ergo fundamento conceditur Apostolis privilegium Confirmationis extraordinariæ sine materia & forma, jam tunc à Christo determinatis?

Dices, & est primum argumentum ab auctoritate, quia in Script. Act. 8. & 19. ubi legitur Apostolos dedisse Spiritum sanctum per manus impositionem, nulla fit mentio chrismationis, aut formæ vebalis.

Accedat auctoritas Innoc. III. c. unico de sacra unctione §. finali, ubi dicit: Per frontis chrismationem manus impositio designatur, quæ alio nomine Confirmatio dicitur. Eugenij quoque in Concilio Florent. ubi in decreto suo de hoc Sacramento, postquam adduxisset locum ex c. 8. Act. in quo Apostoli per manus impositionem dederunt Spiritum sanctum, statim subiungit: Loco autem illius manus impositionis datur in Ecclesia Confirmatio. Ergo (inquit Pontius parte 2. c. 6. n. 9.) illa manuum impositio, quæ Apostoli utebantur, non fuit chrismatio, neque Confirmatio.

Respondeo; hoc argumentum ab auctoritate solius Scripturæ, fatetur ille Auctor nullius esse momenti; tum quia ab auctoritate negativa; tum quia S. Lucas nomine Impositionis manuum potuit ibi intellexisse ipsam unctionem; quippe hæc voce Sacramentum Confirmationis, quod hodie Ecclesia administrat, sæpe ab antiquis Patribus & Concilijs significatum fuit, ut patet ex dictis, & patebit ex infra dicendis ac alioquin

135. Apostolos confirmasse per solam manuum impositionem non ostenditur

Ex paupertate Apostolica Act. 4.

S. Hiero.

Greg. Mag. num.

136. Neque ex illorum dignitate.